

**CURTEA DE APEL PLOIESTI
DOSAR NR. 5637/105/2019
SECTIA I CIVILA
SOLUTIONAT LA DATA DE 13.10.2021
COMUNICARE DECIZIE APEL LA 18.11.2021**

DOMNULE PRESEDINTE,

Subsemnatul, **ISPAS CONSTANTIN**, (...), in calitate de reclamant in cauza nr. 5637/105/2019 , in temeiul art. 488 pct. 8 Cod proc. civ., in termen legal de 30 de zile de la comunicare, formulez

RECURS

impotriva deciziei civile nr. 2210 pronuntata la data de 13.10.2021 de catre Curtea de Apel Ploiesti – Sectia I Civila in dosarul nr. 5637/105/2019,

solicitandu-va sa dispuneti, in contradictoriu cu intimatul parat Statul Roman prin Ministerul Finantelor Publice, cu sediul in Bucuresti str. Apolodir nr. 17 sector 5,

- **in principal, in temeiul art. 496 alin. 1 teza I Cod proc. pen. rap. la art. 497 Cod proc. civ. si art. 480 alin. 3 Cod proc. pen., admiterea recursului, casarea in tot a deciziei si trimiterea cauzei spre rejudecare la prima instanta, a carei hotarare solicitam, de asemenea, sa o casati;**
- **in subsidiar, in temeiul art. 496 alin. 1 teza I Cod proc. civ. rap la art. 497 Cod proc. civ., admiterea recursului, casarea in tot a deciziei recurate si trimiterea cauzei la instanta de apel;**

In situatia in care veti constata ca nu se impune trimiterea cauzei spre rejudecare la nici una din instantele inferioase, solicitam admiterea recursului, casarea deciziei recurate si rejudecand cauza, sa dispuneti admiterea cererii astfel cum a fost formulata, in contradictoriu cu Statul Roman prin Ministerul Finantelor Publice

intrucat hotărârea Curtii de Apel Ploiesti a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

Cu privire la exercitarea recursului impotriva hotărârilor pronunțate în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, aratam ca aceasta problema de drept a fost lamurita prin *Decizia nr. 54/2020 privind examinarea sesizării formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția I civilă, în Dosarul nr. 21.840/3/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, publicata in Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 63 din 20 ianuarie 2021.*

S-a stabilit prin aceasta decizie ca sunt exceptate de la exercitarea recursului în temeiul art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 exclusiv hotărârile pronunțate în soluționarea cererilor formulate pe temeiul art. 538 din Codul de procedură penală.

Intrucat cererea de chemare in judecata a fost intemeiata, in principal, pe dispozitiile art. 539 Cod proc. pen, in mod corect instanta de apel a mentionat ca **hotararea este supusa caii de atac a recursului si prin urmare calea de atac pe care intelegem sa o exercitam este admisibila sub acest aspect.**

Avand in vedere ca recursul este intemeiat pe dispozitiile art. 488 pct. 8, urmand sa argumentam in continuare gresita interpretare si aplicare a art. 539 Cod proc. pen. de catre instanta de apel, va solicitam sa constatati ca **recursul este admisibil in principiu, textul de lege de la art. 539 Cod proc. pen. reprezentand temeiul actiunii de reparare prejudicii erori materiale.** Astfel, acest text de lege, chiar daca apartine dreptului procesual, reprezinta unica reglementare in materie, stabileste un drept al persoanei la actiune, fiind considerata o norma de drept material.

In raport de obiectul cauzei, **actiunea a fost scutita de taxa de timbru.**

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Prahova recurentul reclamant Ispas Constantin l-a chemat în judecată pe pârâtul Statul Roman prin Ministerul Finanțelor Publice, solicitând instanței ca prin hotărârea ce o va pronunța să dispună obligarea pârâtului la plata daunelor morale pentru despăgubiri cauzate prin prejudiciul moral suferit urmare a privării de libertate a acestuia în mod nelegal în perioada 23.03.2016-12.07.2016.

În motivarea cererii am arătat in principal ca **dosarul in care reclamantul Ispas Constantin, fost sef al Directiei Generale Anticoruptie - Serviciul Județean Anticoruptie Prahova in perioada 2009-2015, arestat preventiv in faza de urmarire penala pentru 112 zile, s-a solutionat in etapa fondului cu o**

solutie de achitare, in temeiul art. 16 lit. a) Cod proc. pen. – fapta nu exista si art. 16 lit. b) teza I Cod proc. pen. – fapta nu este prevazuta de legea penala. Solutia a ramas definitiva prin retragerea apelului de catre parchet.

S-au aratat in cererea de chemare in judecata motivele care au condus la solutia de achitare si faptul ca aprecierea adusa asupra probatiunii administrate cu privire la pretinsele acte infractiionale retinute in sarcina in calitatea sa de inculpat la momentul anchetării sale penale s-a constatat că nu subzista elemente de niciun fel pentru a-l face raspunzator de savarsirea infractiunilor imputate.

Pe de alta parte, intrucat in urma analizării fiecărui act material infractiional atat in privinta reclamantului, cât și a celorlalte persoane cercetate in același dosar penal s-a constatat că sesizările organelor de politie nu au putut fi coroborate in mod indubitabil cu alte probe și mijloace de proba in privinta tuturor persoanelor cercetate, in atare situatie nu s-a putut proba dincolo de orice indoiala rezonabila nici implicarea și nici participatia lor efectivă la comiterea actelor infractiionale descrise in cuprinsul stării de fapt a ordonantei de retinere si incheierilor penale atasate prezentei cereri de chemare in judecata.

Mai mult decât atât, am aratat ca au existat martori care in fata instantei Inaltei Curti de Casatie si Justitie- instanta de fond- ca au fost supusi unor presiuni de catre procurorii Onea Lucian si Negulescu Mircea din cadrul DNA Ploiesti sa dea declaratii mincinoase in sustinerea acuzațiilor, ulterior instanta stabilind că aceste declaratii nu pot fi valorificate si nu au rezultat legături certe între prezumtivii participanți și infractiunile care au făcut obiectul anchetei penale.

Actiunea a fost respinsa de catre prima instanta motivat de faptul ca nu exista nici o ordonanta, incheiere sau hotarare judecatoreasca prin care sa se fi constatat in mod expres ca Ispas Constantin ar fi fost arestat nelegal. **Respingerea actiunii pentru neindeplinirea conditiilor prev. de art. 539 privind caracterul nelegal** a făcut inutilă cercetarea temeiniciei pretențiilor din cererea introductivă.

In apelul formulat am aratat ca la solutionarea cauzei trebuie avute in vedere anumite imprejurari care au condus la solutia de achitare, ca procurorii care au fost implicati in ancheta sunt pusi sub invinuire in legatura cu fapte penale savarsite in legatura cu dosarul in care Ispas Constantin a fost arestat si pe fondul cauzei am cerut instantei de apel sa aprecizeze asupra cuantumului prejudiciului pe baza probatoriului administrat.

Apelul a fost respins, motivat de faptul ca nu exista documentul/actul procedural care sa ateste ca arestarea a fost nelegala.

Asadar instanta de apel, ca si cea de fond, a analizat apelul doar sub aspectul caracterului nelegal al arestarii preventive, fara a examina fondul cauzei/ al pretentiilor.

Hotararea pronuntata de catre Curtea de Apel Ploiesti expune motivarea solutiei pronuntate de la fila 5 pana la fila 17, dupa cum urmeaza:

- **fila 5 – fila 9** – rezumatul incheierilor penale privind arestarea preventiva si fiecare prelungire a acestei masuri;
- **fila 10 – fila 11** – rezumatul sentintei de achitare;
- **fila 11 – fila 12** – propria analiza a instantei civile asupra probatoriului administrat in dosarul penal in care a fost dispusa masura preventive si ulterior achitarea lui Ispas Constantin;
- **fila 12 – fila 17** – examenul realizat asupra motivelor de apel prin prisma art. 539 Cod proc. pen.

1. INSTANTA DE APEL A FACUT O GRESITA INTERPRETARE SI APLICARE A ART. 539 COD PROC. PEN., ART. 9 ALIN. 5 COD PROC PEN.

- a) Considerentele pentru care s-a adoptat solutia de respingere a apelului sunt prezentate intr-o maniera nu numai lipsita total de claritate, confuza dar sunt si evident contradictorii – gresita interpretare;

Curtea de Apel retine la **fila 12** ca nu este fondata critica reclamantului vizand gresita aplicare a dispozitiilor art. 539 Cod proc. pen., cu privire la care insasi instanta arata ca prin decizia Curtii Constitutionale nr. 136/03.03.2021, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei nr. 494/12.05.2021, s-a statuat ca „*soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, sau achitare este neconstituțională*”.

Instanta de apel apreciaza ca, in raport de dispozitiile art. 147 din Constitutia Romaniei, aceasta decizie a Curtii Constitutionale este obligatorie si produce efecte pentru viitor. *“ceea ce înseamnă că, la momentul pronunțării prezentei decizii din apel, dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală, dispoziții pe care și-a întemeiat în principal cererea de chemare în judecată apelantul reclamant, și-au încetat efectele juridice având în vedere că în intervalul de 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României la data*

de 12.05.2021, Parlamentul nu a pus în acord cu prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției”. Retine în continuare ca desi dispozițiile pe care a fost întemeiata acțiunea și-au încetat efectele juridice, cererea nu poate fi respinsă de plano, fără a examina în fapt și în drept cererea raportată la dispozițiile art. 9 alin. 5 Cod proc. pen., potrivit cu care “*orice persoana față de care s-a dispus, în mod nelegal, în cursul procesului penal, o măsură privativa de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege*”.

Motivarea consemnata în paginile urmatoare ale deciziei este total contrara celor mentionate la fila 12, atata vreme cât instanța procedea în continuare la un minutios examen asupra art. 539 alin. 2, invocând la fila 13 două decizii pronunțate asupra aceleiași probleme, și anume Decizia nr. 15/18.09.2017 pronunțată în recurs în interesul legii în care s-a reținut ca “hotărarea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate” dar și faptul ca “în sens contrar, prin decizia nr. 136/2021, Curtea Constituțională a constatat că soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală, care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, sau achitare încalcă art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (1) și art. 52 alin. (3) teza întâi din Constituție.”

Decizia este marcată de ambiguitate cu atât mai mult cu cât desi face trimiteri repetate la jurisprudența Curții Constituționale referitoare la art. 539 alin. 2 Cod proc. pen., la necesitatea existenței unui act procedural prin care să se fi constatat caracterul nelegal al arestării preventive, la obligația instanțelor de a se pronunța asupra legalității măsurilor preventive, concluzionează la fila 13- ultim paragraf – astfel: “*prin urmare, conform Curții Constituționale, în ipoteza privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, sau achitare, valorificarea dreptului la repararea pagubei în fața instanței civile va avea ca temei respectiva ordonanță de clasare sau hotărâre judecătorească de achitare*”.

Asadar, **motivarea instanței este marcată de imprecizie, confuzie, instanța prezentând intercalat opinii contradictorii cu privire la incidenta art. 539 Cod proc. pen., fapt care a determinat o interpretare eronată a acestei norme.**

- b) **Instanța de apel, în mod nelegal, a pronunțat o hotărâre cu aplicarea gresită a dispozițiilor art. 539 alin. 2 Cod proc. pen., întrucât acest text de lege a fost declarat neconstituțional.**

Pe parcursul soluționării prezentei cauze a fost pronunțată și publicată în Monitorul Oficial nr. 494/12.05.2021 - **Decizia nr. 136/2021 a Curții**

Constituționale a României prin care s-a constatat faptul că *soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, sau achitare este neconstituțională.*

Cu toate ca instanta de apel mentioneaza despre decizia intervenita, ca aceasta are caracter obligatoriu atat in cauzele pendinte cat si in cele viitoare si ca temeul actiunii nu mai produce efecte juridice, in realitate aceasta repropune reclamanului ca nu detine nici un act dintre cele mentionate la art. 539 alin. 2 Cod proc. pen. prin care sa se fi constatat caracterul nelegal al arestarii sale si ca hotararea de achitare nu ii confera acestuia dreptul de a primi despagubiri.

Curtea constituțională a reținut în considerentele deciziei anterior menționate că **principala critică de neconstituționalitate care se desprinde din motivarea excepției se circumscrie determinării sferei dreptului persoanei la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal.**

Astfel, această critică se axează pe faptul că reglementarea însăși a dreptului la repararea pagubei în concepția art. 539 din Codul de procedură penală era mult prea restrictivă, întrucât condiționează acest drept numai de criteriul nelegalității privării de libertate și refuză luarea în considerare a unui criteriu alternativ, cu caracter complinitor, care să valorifice soluția de achitare pronunțată - și implicit pe cea de clasare dată conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală -, indiferent de modul în care a fost dispusă măsura privativă de libertate în cursul procesului penal, aspect care nu a mai format obiect al analizei Curții Constituționale în coordonatele noului Cod de procedură penală.

Instanta de apel era obligata sa se supuna Deciziei de neconstituționalitate si sa excluda din examenul realizat orice referire la condițiile prev. de art. 539 alin. 2 Cod procedura penala. Atata vreme cat in cursul etapei procesuale a apelului a intervenit o astfel de decizie iar magistratii au continuat sa analizeze speta in baza unui text declarat neconstituțional, constatand ca nu este indeplinita o prima cerinta pentru a examina fondul pretentiilor, solicitarea de casare si de trimitere spre rejudecare este intemeiata.

- c) **Instanta de apel in mod gresit a retinut ca prin decizia nr. 136 din 03.03.2021 a Curtii Constitutionale s-a declarat neconstituțional textul integral al art. 539 Cod proc. pen.**

Contrar celor retinute in continutul Deciziei nr. 136/03.03.2021, instanta Curtii de Apel Ploiesti a aratat ca dispozitiile art. 539 Cod proc. pen. si-au incetat efectele

juridice, astfel ca nu a mentionat, macar tangential, dispozitiile alin. 1 al acestui text de lege, asupra caruia Curtea Constitutionala nu a pronuntat nici o solutie. Decizia nr. 136/03.03.2021 arata ca “pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.539 alin.(2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Cristian Marius Niță în Dosarul nr.5090/63/2017 al Tribunalului Dolj – Secția I civilă și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.2794D/2017. În motivarea excepției de neconstituționalitate, se arată că textul criticat este neconstituțional în măsura în care se interpretează în sensul în care persoana arestată preventiv în cursul procesului penal, deși achitată la finalul acestuia, nu beneficiază de despăgubiri în cazul în care nu s-a statuat expres asupra nelegalității arestării preventive. Se menționează că acest sens neconstituțional al textului este aplicat în prezent ca urmare a Deciziei nr.15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Cristian Marius Niță în Dosarul nr.5090/63/2017 al Tribunalului Dolj – Secția I civilă și constată că soluția legislativă din cuprinsul art.539 din Codul de procedură penală care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art.16 alin.(1) lit.a)-d) din Codul de procedură penală, sau achitare este neconstituțională.”

Avand in vedere obiectul sesizarii si sensul in care s-a pronuntat Curtea Constitutionala, apare ca evident ca solutia a vizat exclusiv dispozitiile art. 539 alin. 2 Cod proc. pen., instanta de apel fiind obligata sa judece cauza din perspectiva art. 539 alin. 1 Cod proc. pen.

- d) Instanta de apel a realizat o interpretare eronata a art. 539 si art. 9 Cod proc. pen. cu privire la caracterul nelegal al arestarii preventive.

Instanta de apel nu a tinut seama de faptul ca prin decizia sa, Curtea a apreciat în acest context că procedura reglementată de art. 539 din Codul de procedură penală este o procedură specială care derogă de la dreptul comun în temeiul principiului *specialia generalibus derogant*, retinand că măsurile preventive privative de libertate luate în cursul procesului penal reprezintă o limitare severă/majoră a libertății individuale a persoanei. Chiar dacă textul constituțional permite limitarea libertății individuale în scopul bunei desfășurări a procesului penal, nu înseamnă că, indiferent de rezultatul acestui proces, atingerea adusă acestei libertăți nu ar trebui reparată. Cu alte cuvinte, deznodământul procesului judiciar trebuie considerat ca fiind un criteriu esențial pentru compensarea nedreptății suferite de persoana în cauză.

Statul a apelat la o excepție de la principiul inviolabilității libertății individuale în cursul procesului penal pentru a-și realiza una dintre funcțiile sale principale, respectiv apărarea ordinii publice, însă, odată ce a apelat la acest mecanism de excepție, și-a asumat în mod direct răspunderea pentru aplicarea acestuia.

Prin urmare, în cazul în care se dovedește printr-o ordonanță de clasare/**hotărâre judecătorească definitivă de achitare** că acuzația în materie penală adusă persoanei este neîntemeiată, limitările severe aduse libertății individuale a acesteia trebuie să fie compensate.

Altfel, inviolabilitatea ar deveni un concept iluzoriu, care ar putea fi nesocotit fără niciun drept la despăgubire ori de câte ori autoritățile statale ar dori acest lucru. Prin urmare, dreptul la despăgubiri nu constituie un instrument juridic de garantare a libertății individuale (circumscris cazurilor și condițiilor prevăzute de lege), ci de reparare a încălcării acesteia.

Dacă pentru o măsură preventivă privativă de libertate luată în condiții nelegale statul datorează despăgubiri, indiferent de rezultatul procesului penal, tocmai pentru că și-a încălcat propriul său sistem normativ, tot astfel și privarea de libertate a unei persoane față de care, analizând fondul acuzației, statul nu reușește să răstoarne prezumția de nevinovăție reclamă un necesar drept la despăgubire.

Fiind privată de libertate în considerarea acuzației aduse, Curtea a reținut că netemeinicia acuzației sau neconcordanța ei cu realitatea are ca efect reținerea **caracterului injust/nedrept** al măsurilor privative de libertate luate împotriva persoanei în cauză, în cursul procesului penal. Situația relevată indică același grad de severitate a intruziunii în libertatea individuală a persoanei precum ipoteza unei arestări nelegale, neconformă cu normele procedurale, astfel că, în acest caz, dreptul la despăgubiri nu poate fi negat.

Faptul că privarea de libertate se dovedește a fi injustă și nedreaptă de abia la sfârșitul procesului penal nu înseamnă că nu a fost injustă și nedreaptă chiar la momentul dispunerii ei și că, prin urmare, persoana supusă măsurii nu ar fi fost nedreptățită.

Orice acțiune a statului, chiar legală fiind, dacă prin finalitatea ei devine injustă/nedreaptă pentru cetățean, trebuie însoțită de un remediu normativ corespunzător în vederea restabilirii stării de dreptate atât în privința persoanei în cauză, cât și pentru societate.

Prin urmare, evaluarea acțiunii statului strict dintr-o perspectivă legalistă - subsumată în mod mecanic respectării procedurilor legale - poate duce la o

concluzie falacioasă în analiza constituționalității normei juridice. De aceea, ea trebuie realizată și din perspectiva fundamentelor care stau la baza existenței statului.

Întrucât valorile supreme consacrate prin art. 1 alin. (3) din Constituție reprezintă garanții juridice fundamentale pentru asigurarea supremației Constituției, rezultă că acestea sunt standarde de referință primordiale în cadrul controlului de constituționalitate a normei juridice și, în consecință, trebuie valorizate în mod corespunzător.

În consecință, din moment ce statul a aplicat unul dintre mecanismele care justifică o derogare permisă de la inviolabilitatea libertății individuale și ulterior s-a dovedit că acuzația în materie penală adusă nu a fost aptă să răstoarne prezumția de nevinovăție, acțiunea inițială a statului nu poate fi calificată decât ca o faptă nejustificată și, în consecință, ilicită, care angajează răspunderea sa delictuală în temeiul art. 1.349 din Codul civil, astfel că ea trebuie valorizată în procedura specială reglementată de art. 539 din Codul de procedură penală.

Soluția dată/pronunțată pe fondul acuzației în materie penală, favorabilă persoanei acuzate, nu o privează de statutul de persoană prejudiciată și nu compensează daunele aduse persoanei sale prin privarea sa de libertate dispusă în cursul procesului penal, întrucât această soluție nu are natura juridică a unei despăgubiri, ci, din contră, generează un drept la despăgubire.

Astfel, este angajată o **răspundere obiectivă a statului** la repararea pagubei suferite de către persoana în cauză, având ca temei obligația statului de a garanta buna funcționare a serviciului public al justiției. De aceea, statul este obligat să recunoască și să garanteze dreptul la despăgubiri ca urmare a unei privări de libertate dispuse în cursul procesului penal, indiferent de temeiul generator al răspunderii sale, respectiv caracterul nedrept sau nelegal al măsurii privative de libertate.

Diferențierea făcută de instanța de apel sub acest aspect nu este decât una artificială, negând în final dreptul persoanei vătămate la repararea pagubei suferite ca urmare a unei disfuncții de orice natură a sistemului judiciar.

Evident, această răspundere poate fi limitată doar în cazul în care prin faptele sale persoana supusă măsurii a împiedicat/stânjenit ori a încercat să împiedice/stânjenească aflarea adevărului, îngreunând/distorsionând activitatea organelor judiciare, sau a avut o conduită reprobabilă în contextul desfășurării procesului penal. Or, nimic din toate acestea nu a fost retinut în sarcina lui Ispas

Constantin, fapt ce cu atat mai mult arata ca instanta de apel a realizat un examen gresit a cauzei din perspectiva aplicarii art. 539 alin. 2 Cod proc. pen.

- e) Instanta de apel a interpretat gresit dispozitiile art. 539 Cod proc. pen. raportat la art. 1 alin. 3, art. 23 alin. 1 si art. 52 alin. 3 teza I din Constitutie, pronuntand o hotarare ce contravine deciziei CCR nr. 136/2021.

In mod evident instanta de apel, desi reda un fragment al deciziei, relevat sub acest aspect, in realitate nu a tinut seama de considerentele deciziei nr. 136 din 3 martie 2021 prin care Curtea Constitutionala a concluzionat că soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală, care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, sau achitare încalcă art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (1) și art. 52 alin. (3) teza întâi din Constitutie. Prin urmare, în ipoteza privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, sau achitare, valorificarea dreptului la repararea pagubei în fața instanței civile va avea ca temei respectiva ordonanță de clasare sau hotărâre judecătorească de achitare.

În acest context, măsura arestării preventive dispuse în intervalul 23.03.2015-12.07.2016 inclusiv apare ca fiind una nedreaptă prin raportare la soluția de achitare dispusă față de Ispas Constantin, respectiv la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 136/2021, reținând pe de o parte că efectul declarării neconstituționalității textului legal constă in suspendarea aplicării prevederii ce condiționa acordarea despăgubirilor de reținerea caracterului nelegal al măsurii arestării preventive, iar pe de alta parte ca necesitatea/obligatia de a detine un act de constatare a caracterului nelegal nu este incidenta în dosarul de față.

În cauza dedusă judecării achitarea fata de inculpatul Ispas Constantin a avut ca temei art. 16 alin. 1 lit. a, b Cod procedură penală. Desi din considerentele deciziei nr. 136/2021 rezulta ca solutia de neconstituionalitate s-a adoptat tocmai pentru ca textul art. 539 alin. 2 contravenea Constitutiei, instanta de apel il priveaza pe reclamant de dreptul la actiune pentru repararea prejudiciilor cauzate de arestarea sa invocand chiar normele constitutionale despre care Curtea arata ca apara drepturile fundamentale ale persoanei – dreptul la libertate, norma de la art. 539 Cod proc. pen. urmand sa fie pusa in acord cu legea fundamentala.

Prin urmare, având în vedere obligația statului de a valoriza dreptatea, încălcarea inviolabilității libertății individuale în cazul analizat constituie o eroare judiciară în sensul art. 52 alin. (3) teza întâi din Constituție, dar nu din perspectiva

aprecierii judecătorului cauzei care s-a bazat pe materialul probator existent în cauză, ci din perspectiva soluției procesului. Astfel, este inadmisibil ca o persoană achitată să continue să suporte stigmatul privării de libertate la care a fost supusă, fără a i se face o necesară reparație atât materială, cât și morală. De aceea, **condiționarea dreptului la despăgubiri strict de caracterul nelegal al măsurii privative de libertate este de natură să limiteze sfera de aplicare a dispozițiilor art. 52 alin. (3) teza întâi coroborat cu art. 23 alin. (1) și art. 1 alin. (3) din Constituție în condițiile în care, în temeiul acestor dispoziții constituționale, și soluția de achitare/clasare dată pe fondul acuzației în materie penală angajează răspunderea statului pentru privarea de libertate.**

În consecință, Curtea a constatat că, prin prisma art. 1 alin. (3) și art. 23 alin. (1) din Constituție, privarea de libertate dispusă în cursul procesului penal soluționat prin aplicarea art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală generează un prejudiciu persoanei supuse acestei măsuri, ceea ce atrage aplicabilitatea art. 52 alin. (3) teza întâi din Constituție. Având în vedere că ambele ipoteze sunt menite să apere aceleași valori constituționale (dreptatea, libertatea individuală, legalitatea), înseamnă că persoanei căreia i s-a încălcat inviolabilitatea libertății individuale trebuie să i se recunoască și să beneficieze de aceeași protecție. De aceea, Curtea constată că situația analizată reprezintă un caz de **privare nedreaptă de libertate**, ipoteză în care dreptul la despăgubiri al persoanei nu poate fi anihilat.

Prin urmare, instanța de apel putea și trebuia să constate că în cauză sunt îndeplinite condițiile legale pentru antrenarea răspunderii civile delictuale a Statului, răspundere obiectivă, independentă de culpa organelor judiciare implicate în luarea măsurii preventive față de Ispas Constantin, în analiza îndeplinirii condițiilor legale pentru antrenarea răspunderii nemaiimpunându-se analizarea condițiilor vizând fapta ilicită și săvârșirea ei cu vinovăție prin raportare la decizia Curții Constituționale.

Asa cum am precizat, întrucât instanța de apel a limitat judecata doar la stabilirea dreptului la plata prejudiciului, nerealizând nicio analiză cu privire la fondul cauzei, vă solicităm să casati decizia recurată și să restituiți cauza spre rejudecare pentru a-i da posibilitatea reclamantului de a beneficia de o judecată asupra fondului în toate gradele de jurisdicție competente. O eventuală judecată cu privire la prejudiciul suferit și cuantificarea acestuia nu s-a realizat până în prezent.

În situația în care rețineți cauza spre rejudecare, vă rugăm să aveți în vedere următoarele:

În motivarea prejudiciului moral reclamantul a învederat prin cererea introductivă că ulterior eliberării a devenit o persoană retrasă, necomunicativă, măsura afectându-i întreaga familie, că a dobândit afecțiuni medicale și că a fost blamat în comunitatea locală.

Se impune a se menționa că reclamantul a depus la dosarul cauzei înscrisuri de natură medicală care să susțină apărarea anterior menționată, iar declarațiile martorilor confirmă în cauză starea de fapt învederată prin acțiune de probațiunea administrată de către reclamant.

Faptul privării de libertate ce a devenit nedreaptă în contextul clasării cauzei, este cert că l-a afectat din punct de vedere psihic pe reclamant existând astfel o legătură de cauzalitate între arestarea nedreaptă și prejudiciul invocat.

Aveti în vedere că daunele morale solicitate sunt menite a compensa pecuniar suferința psihică. Această suferință morală nu este susceptibilă de dovedire directă și tocmai de aceea evaluarea cuantumului compensațiilor acordate cu acest titlu implică un standard de apreciere, fiind subiectivă. Cu toate acestea, elementele de fapt ale cauzei permit determinarea unor criterii care justifică un raționament de evaluare.

Legiuitorul nu a stabilit criterii obiective de cuantificare a prejudiciului, astfel încât instanțele au puterea suverană de apreciere a despăgubirilor, prin raportare la circumstanțele concrete ale cauzei. Daunele morale se stabilesc prin apreciere, ca urmare a aplicării de către instanța de judecată a criteriilor referitoare la importanța valorilor lezate și, în măsura în care au fost lezate aceste valori, la consecințele negative suferite de cei în cauză în plan fizic și psihic, intensitatea percepției consecințelor vătămării, măsura în care le-a fost afectată situația familială, profesională și socială. Toate aceste criterii de cuantificare a prejudiciului moral sunt subordonate conotației aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs victimei.

Evaluând toate aceste elemente în contextul descris, cu luarea în considerare a faptului că ecourile măsurii preventive nu s-au stins la nivel local nici după eliberarea reclamantului, pe baza întregului material de la dosar, instanța era obligată să evalueze suferința creată reclamantului prin privarea de libertate timp de 112 zile și să constate ca urmare soluției de achitare, se impune plata către reclamant a unei sume de bani.

In situatia in care considerati ca nu sunt motive sa restituiti cauza, va solicitam ca in rejudicare sa constatati ca despagubirile se acorda nu numai

cand arestarea este nelegala, ca ele trebuie oferite si in situatiile in care privarea de libertate este nedreapta, fapt confirmat de solutia de achitare si pe cale de consecinta sa admiteti cererea asa cum a fost formulata.

Intelegem sa ne folosim de inscrurile de la dosar.

Intrucat coinalpatului Tudose Liviu, fost procuror general al Parchetului Curtii de Apel Ploiesti, arestat si eliberat odata cu Ispas Constantin, i-a fost admisa cererea aflata pe rolul Tribunalului Bucuresti, vom depune la dosar, cu titlu de practica judiciara, respectiva sentinta.

18.12.2021

ISPAS CONSTANTIN